

Stichting Farma ter Verantwoording daagt farmaceut AbbVie voor de rechter

AbbVie heeft van 2004 t/m 2018 het Nederlandse zorgstelsel tot wel 1,2 miljard euro te veel in rekening gebracht door excessieve winst te maken op het geneesmiddel Humira.

AMSTERDAM: Farma ter Verantwoording is vandaag een rechtszaak gestart tegen farmaceut AbbVie wegens het maken van buitensporige winsten op haar blockbuster medicijn Humira (adalimumab). De buitensporige winst heeft in ons zorgstelsel geleid tot verdringing van andere zorg.

AbbVie verkocht in de jaren 2004 t/m 2018 voor 2,3 miljard euro aan Humira in Nederland; het is daarmee het best verkochte geneesmiddel. Farma ter Verantwoording heeft laten berekenen dat AbbVie het Nederlandse zorgstelsel tot wel 1,2 miljard euro te veel in rekening heeft gebracht. AbbVie deed dit door zijn monopoliepositie in de markt te misbruiken om prijzen en winsten buitensporig hoog te houden.

"Door buitensporige winsten te maken (tot wel €68 per Nederlander), heeft AbbVie de gezondheid en de toegang tot zorg van Nederlandse burgers geschaad", aldus Wilbert Bannenberg, arts en voorzitter van Farma ter Verantwoording. "Gezondheidseconomen hebben berekend dat dit verdrongen zorgbudget tot wel 16.300 Nederlanders een extra jaar in goede gezondheid had kunnen geven."

De rechtszaak tegen AbbVie betreft de fundamentele vraag in hoeverre farmaceutische bedrijven volledig vrij zijn om de prijzen van hun geneesmiddelen vast te stellen en te handhaven, of dat er grenzen zijn onder geschreven of ongeschreven wetgeving die moeten worden gerespecteerd.

Het standpunt van Farma ter Verantwoording is dat deze grenzen bestaan, en bovendien dat deze grenzen in het geval van Humira door AbbVie zijn overschreden.

Farma ter Verantwoording begint daarom een civiele procedure bij de Rechtbank Amsterdam op basis van 'onrechtmatige daad'. De stichting is van oordeel dat AbbVie in strijd met het mededingingsrecht heeft gehandeld en mensenrechten heeft geschonden, zoals het recht op leven en recht op gezondheid.

Brigit Toebes, hoogleraar Gezondheidsrecht in Groningen en voorzitter van de FtV adviesraad zegt: "De farmaceutische industrie heeft veel invloed op ons welzijn en op onze gezondheid. Daarom hebben farmaceuten - naast de overheid - ook een mensenrechten-verantwoordelijkheid. Zij moeten bijdragen aan het recht op gezondheid in de samenleving. Dit betekent dat zij de betaalbaarheid van hun medicijnen moeten garanderen, en dat medicijnen niet een te grote hap uit ons zorgbudget mogen nemen waardoor de toegang tot andere zorg wordt bemoeilijkt."

Het is voor het eerst dat een particuliere organisatie een farmaceut voor de rechter daagt voor het verdringen van zorg als gevolg van een buitensporige winst op een geneesmiddel.

Uit de berekeningen die de stichting heeft laten uitvoeren wordt uitgegaan van een structurele winstmarge van 25% die in de farmaceutische industrie gebruikelijk is. Dat is in vergelijking met andere sectoren al erg hoog, AbbVie winst komt daar dus nog langjarig fors bovenuit.

Deze zaak is bijzonder omdat het om een geïpoteerd geneesmiddel gaat. De stichting stelt dat een bedrijf van de tijdelijke beschermde positie geen misbruik mag maken door buitensporige winsten te vragen. De monopoliepositie gebiedt de octrooihouder ook rekening te houden met rechten en belangen van anderen.

–

Achtergrondinformatie over Humira

Humira is een werkzaam en veilig geneesmiddel voor reuma en zeven andere ziekten dat in 2004 voor het eerst op de markt werd gebracht. Humira werd in 2009 het best verkopende farmaceutische product in Nederland, en bleef dat tot 2018 toen het octrooi verliep.

De berekening van de buitensporige winst werd gemaakt door alle onderzoeks- en ontwikkelingskosten (AbbVie's eigen data), de productie- en marketingkosten (11% volgens een USA Congress report) en een 'redelijke' winst van 25% van de totale omzet af te trekken. De buitensporige winst bedraagt dan 53,3%.

Wereldwijd verkocht AbbVie tot 2022 voor \$208 miljard aan Humira, grotendeels als gevolg van het feit dat de prijzen in de Verenigde Staten nog steeds extreem hoog zijn (tot wel \$80.000 per patiënt per jaar), en omdat de octrooien in de VS pas in 2023 verlopen. De huidige prijs in Nederland is 35 keer lager, als gevolg van concurrentie van biosimilars na verloop van het Nederlandse octrooi in 2018.

Met behulp van een vergelijkbare berekening heeft AbbVie wereldwijd mogelijk tot \$110 miljard buitensporige winst gemaakt. In mei 2021 riep het Amerikaanse Congres AbbVie (en 5 andere farmaceutische bedrijven) op om verantwoording af te leggen voor 'onhoudbare' prijzen.

Over Farma ter Verantwoording

Farma ter Verantwoording is een onafhankelijke, algemeen nut beogende (ANBI) stichting die zich inzet voor een rechtvaardige, betaalbare toegang tot geneesmiddelen voor iedereen. In het bijzonder hechten we waarde aan eerlijke prijzen voor gezondheidsproducten, in overeenstemming met Europese en internationale wettelijke en mensenrechten normen.

We maken ons daarom zorgen wanneer farmaceutische bedrijven hun marktpositie misbruiken om te veel te vragen voor medicijnen. We proberen dit te voorkomen door onderzoek, en het verstrekken van informatie en advies aan overheden en andere belanghebbenden. Als dat niet helpt, kunnen we juridische stappen overwegen als een middel om onze doelstellingen te bereiken.

Dit is de tweede zaak van Farma ter Verantwoording. De eerste zaak, in 2018, tegen het 500x duurder gemaakte geneesmiddel CDCA van Leadiant, resulteerde in 2021 in een boete van €19,5 miljoen van de Autoriteit Consument & Markt. De Nederlandse zaak inspireerde vervolgzaken in Italië, Spanje en Israël, waar Leadiant inmiddels ook boetes opgelegd heeft gekregen.

Informatie voor de pers – niet voor publicatie

Voor vragen of meer informatie kunt u contact opnemen met:
Wilbert Bannenberg, voorzitter FtV, tel. 06-20873123, e-mail: wilbert@ftv1.nl

Indien bezet of geen gehoor kunt u bellen met:
Ella Weggen, FtV-adviesraadlid en global health advocate Wemos, tel. 06-41293088
Rosalind Turkie, human rights consultant FtV, tel. +33668744154 (English only)

Of een e-mail sturen aan pers@ftv1.nl met uw vragen en/of een terugbelverzoek.

Meer over Farma ter Verantwoording:
<https://www.farmaterverantwoording.nl> (NL)
<https://www.pharmaceuticalaccountability.org/> (English)

Meer over de Humira-zaak:
<https://farmaterverantwoording.nl/humira-adalimumab/>